

KAPOSSZERDAHELY

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Kaposszerdahely bemutatása	4
3. Örökségünk	7
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	11
5. Építészeti útmutató, ajánlások	15
<i>Telepítés</i>	
<i>Tetőhajlásszög</i>	
<i>Magasság</i>	
<i>Tetőforma</i>	
<i>Színek</i>	
<i>Kerítés</i>	
<i>Kertek</i>	
<i>Kaposszerdahely külterületi településrész</i>	
<i>Külterületi, hétvégi házas területek</i>	
<i>Anyaghasználat</i>	
<i>Ajtók, ablakok, kapuk</i>	
<i>Homlokzatképzés</i>	
6. Mai példák	33
7. Utcák, terek	34
8. Hirdetések, reklámtáblák	35
9. Impresszum	36

BEVEZETÉS

Nagy örömről számoltunk, hogy megalkothattuk Kaposszerdahely településképi arculati kézikönyvét. A kiadvány célja, hogy bemutassa a község történetét, természeti-, és épített értékeit.

A kézikönyvben a településre jellemző építészeti megoldások, illetve az épített értékek bemutatása a leghangsúlyosabb.

Célunk volt egy átfogó, könnyen értelmezhető ismeretanyag készítése, amely minél szélesebb körben tudja ismertetni a község történetét, értékeit. A települések esetében kiemelten fontos az utcakép megőrzése, a hagyományok ápolása.

A modern, innovatív lakóházak a hagyományt tisztelve, az utcaképhez igazodva kell megépülniük.

A házak színe, a vakolat, a homlokzat, illetve a tetőforma fajtái mind fontos szempontok. Közösen alkotott szabályainkkal hozzájárulhatunk az egységes településképi kialakításához.

A kiadvány elsősorban a település lakossága számára lehet hasznos, de a Kaposszerdahely után érdeklődők is hasznosítható ismeretekre találhatnak a kézikönyvben.

Reméljük, hogy az itt megfogalmazott tudásanyagot, ajánlásainkat a lakosság megismerheti, azokat a gyakorlatban is alkalmazni tudja.

Fontos kiemelni, hogy a kiadvány nem tekinthető lezártnak, hanem sokkal inkább egy folyamatosan bővülő, szemléletformáló kiadványnak.

KAPOSSZERDAHELY BEMUTATÁSA

Kaposszerdahely község Somogy megyében, a Kaposvári járásban található. A település Kaposvár szomszédságában, attól délnyugatra helyezkedik el a Zselic dombjai között, a Berki-patak völgyében fekszik. A község jól freventált, könnyen megközelíthető.

Kaposszerdahely nagy történelmi múlttal rendelkezik. Története 1230-ig nyúlik vissza, amikor is a Monoszló nemzetség fejének, Makariás ispánnak fia, Tamás vásártartási jogot kapott a szerdai napokra, Ropoly vára alatt. 1245-ben a már Szerdahelynek nevezett falut a Dersfiek vásárolták meg, 1332-ben pedig már temploma és plébániája is volt. Ekkor az oklevelek Tókajjal együtt említették. Dersfi Miklós 1335-ben építtette Szent László tiszteletére a pálos monostort. Még ebben az évben az országbíró egy peres ügyben fel próbálta mérni Tókaj határait, azonban a környékbeli lakók az udvarnokok helyettes ispánjának és Simon falubírónak a vezetésével nyilazással megfutamították a földmérőket. 1346-ban a két Dersfi testvér, Miklós és Péter egyenlő arányban felosztották birtokaikat, Szerdahely ekkor Miklósé lett. 1394-ben a Lőrinc napján tartott szerdahelyi búcsúba ellátogatott maga Mária királynő is.

1408-ban a falu Szerdahelyi Koron Jánosé lett, 1443–1453 körül a kaposvári vár tartozéka volt. 1495-ben Berzenczei Bornemissza János és rokonai megtámadták a monostort, és elrabolták Danch Orsolya és Danch Veronika ott őrzött iratait. 1501-ben Dersfi Miklós „az őt most nagyon szorongató szükség miatt” számos falvát, köztük Szerdahelyet is elzalogosította Enyinghy Therek Imrénének és feleségének, Krisztina asszonynak. 1555-ben, amikor a törökök elfoglalták a kaposvári várat, a szerdahelyi monostor szerzetesei elköltöztek, a lakosság a környező erdőkbe menekült a falu feldúlása elől. 1563-ban a törökök adójegyzéke szerint az ekkor Vásárosszerdahely néven

Az első katonai felmérés (1763-1787)

ÖRÖKSÉGÜNK

Épített értékek

Római katolikus templom

A település ugyan nem rendelkezik műemléki védelem alatt álló épülettel, vagy építménnyel, ellenben számos helyi védelem alatt álló értékkel bír.

A falu közepén, a Kossuth és a Petőfi utca sarkán áll a római katolikus templom és a plébánia. A torony karcsún tör az ég felé, mely szinte a falu egész területéről látható. Az épületet örökzöldek veszik körül, előtte egy kereszt áll, melyet ifjabb Papp István emlékének állítottak. A templomot egyébként a 30-as években emelték neoromán stílusban. A helyiek nagyon büszkéek rá, hiszen a gazdasági válság éveiben készült. Jelenleg helyi védettség alatt áll.

A XV. században több papjának ismerjük a nevét. A török támadás letarolta a virágzó egyházi életet. 1935-ben felépült a modern templom. 1957-ben megszervezték a lelkészséget. Az új plébánia 1966-ban épült. 1980. május 13-án elkezdődött a Fatimai Szűzanya havi engesztelő napja. 1984-ig elkészült a templom belső festése, majd a liturgikus terét alakították ki, a padok alatti részt parkettázták, a villanyhálózatot korszerűsítették, a főoltárt és a kegyképet restaurálták, az orgonát ja-vították. 1993-94-ben a templomtető javítását és a templom padoza-tának márványozását végezték el, 2000-ben bevezették a gázt.

A templom közelében egy 1912-ből származó kőkereszt és turulszobros világharobús emlékmű is áll. Az erdélyi testvértelepüléstől, Farcádtól két ajándékot is kapott a falu: egy Trianon-emlékművet és egy haranglábat; utóbbit a temetőben állították fel. Egy helyi művész, Göbölös Attila két Szent István-szobrot is készített: az egyik itt, a másik Farcádon található.

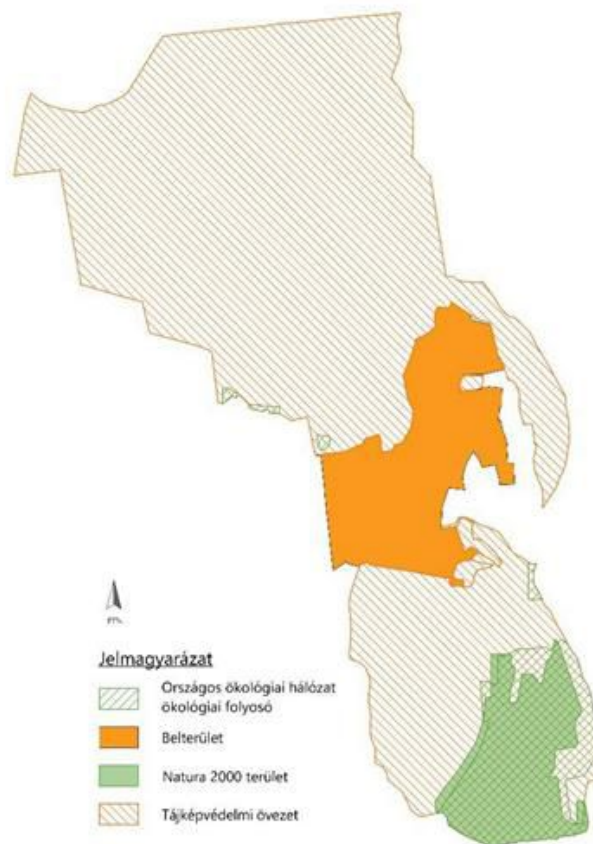

Természeti értékek

A település páratlan természeti szépséggel rendelkezik. A szőlős- és gyümölcsösök, valamint a ligetes területek idilli képet teremtenek. Számos túraútvonal is átvezet a községen, sokan megcsodálják a nyolc méter magas löszfalat a horhós úton.

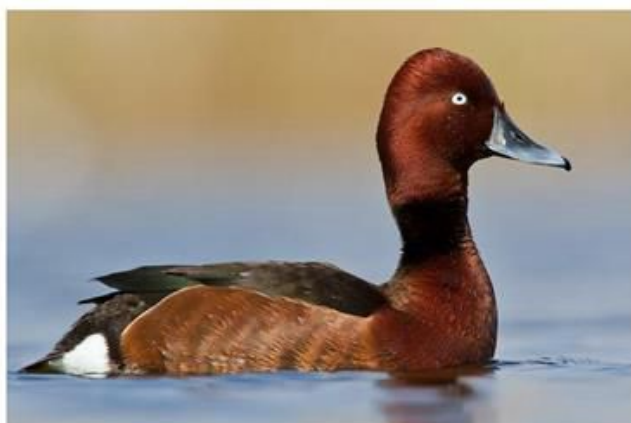
Ennek a látványos természeti értéknek a jellegzetessége nyáron tapasztalható. Ha a fák lombkoronája összenő az út fölött, szinte az egész sötétségbe borul, természetes alagútként vezetve a sejtelmes világba.

A Pazderjás víztározó tó szervesen kapcsolódik a Zselici Tájvédelmi Körzethez. A városhoz közeli szép környezet és a zselici tájvédelmi körzet vadregényes tája a turisták és a kirándulók kedvelt célpontja. A halastó építését 1998-ban kezdték el, s két évvel később készült el teljesen.

A Tókaji parkerdő Kaposzserdahely és Kaposvár között terül el, mintegy 160 hektáros területen. A parkerdő a Zselici tájvédelmi körzet része. A két nagy halastó és az erdő egybefüggő varázsa festőivé teszi a tájat. A területet számos ösvény hálózza be, s a kikapcsolódást segíti elő az erdei tornapálya is. Ideális kirándulóhely iskoláknak, csoportoknak, és a családoknak is.

A település területének egy része a Natura 2000-es hálózat részét képezi. Ide tartoznak az Észak-Zselici erdőségek, illetve a Zselic elnevezésű területek, amelyek közül utóbbi különleges madárvédelmi terület.

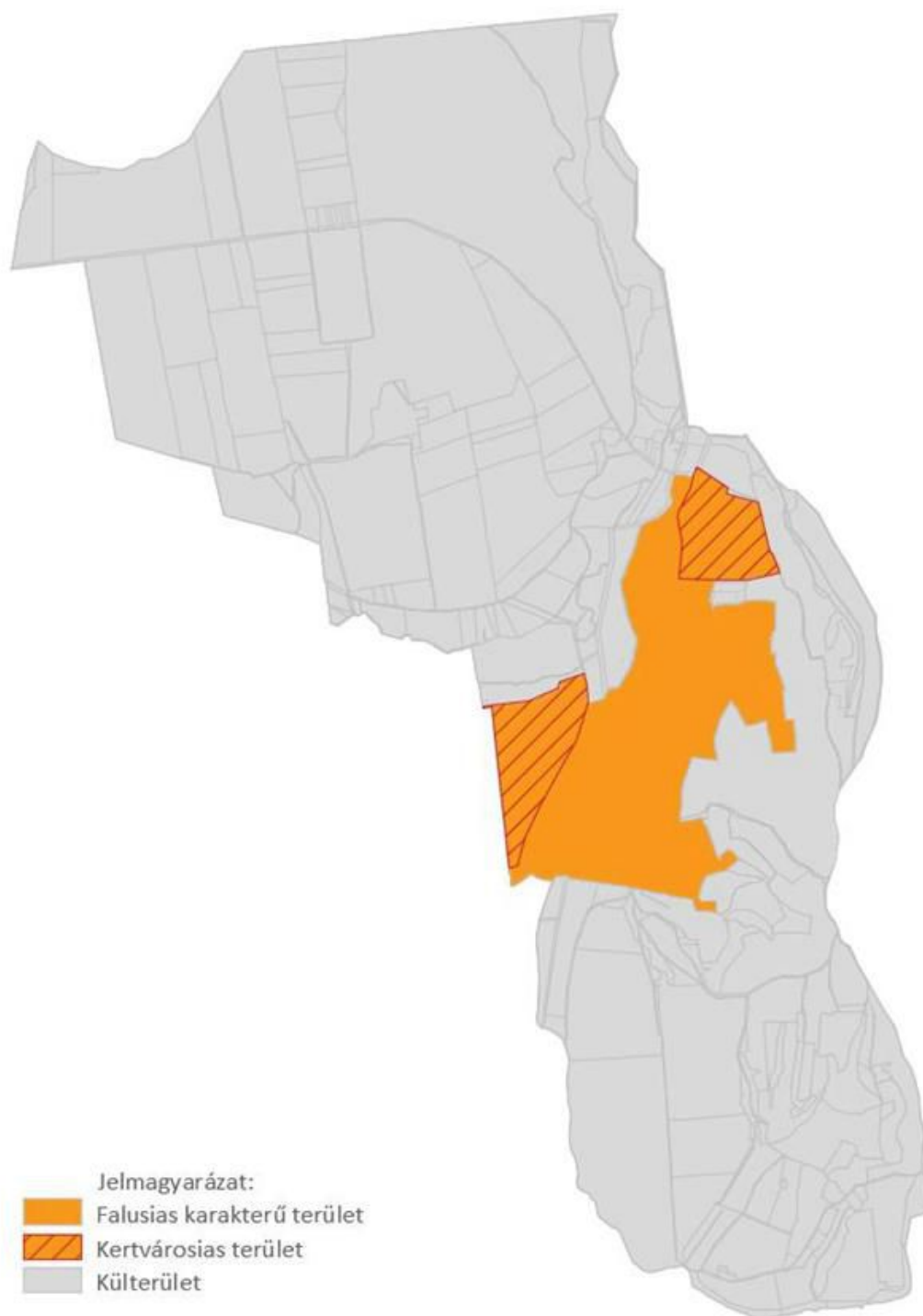

ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

Kaposszerdahely

A településen az arculati jellemzők tekintetében nem különböztetünk meg eltérő karaktereket. A területfelhasználás szerint elválasztható egymástól a külterület, a falusias és a kertvárosias terület.

Kaposszerdahely falusias karakterű

Kaposszerdahely településszerkezete jól igazodott a domborzathoz. Az utcák vonalvezetése a változatos térszíneket követve alakultak ki. A több utcás, völgyi falu szerkezet jól megfigyelhető.

A falu korábban épült lakóházai a Szenna felé vezető út mellett, és annak közelében állnak. Településképi szempontból meghatározó a két újabb lakóövezet, amelyeket a település északi részén, a dombokon hoztak létre.

Örökségi szempontból kiemelhetők a település hagyományos parasztházai, amelyek közül mára csupán néhány maradt fenn. A népi építészetet a térségben is az évszázados fejlődés jellemezte. A korábban jellemző faépítkezésből már nem őrzünk emléket, hiszen az egykor igen népszerű építési módot már a XVIII. században rendeletekkel igyekeztek a háttérbe szorítani.

A falusias karakterű terület a Kossuth Lajos utca és környékén található. Itt találhatóak a közigazgatási épületek is.

A ma látható parasztházak a XIX. század végének, XX. század elejének építészettét tükrözik. A lakóházak ekkor többnyire építőkövekből, vályogból, illetve téglából épültek.

A hagyományosan oldalhatáron álló parasztházakat soros elrendezéssel építették. A kornak megfelelő akóházak többnyire egy nagyobb, vagy két kisebb ablakkal néztek az utcára. A községben a tetőformát tekintve a nyeregtetős kialakítás volt jellemző, cserép héjazati anyaggal, amely az egykor igen népszerű zsúpot váltotta fel.

A lakóházak néhol oldaltornáccal épültek, változatos oszlopkialakítással. Az utcai homlokzaton a párkányos, füstlyukas kialakítás dominál.

A parasztházak folytatásaként, illetve az udvar adott részein épültek egykor a gazdasági épületek, ólak. Az építmények az önellátó parasztság életében kulcsfontosságúak voltak. Napjainkban is megfigyelhetők a még fennmaradt építmények, keresztcsűrök, pajták, amelyek örökségi szempontból kiemelten kezelendők.

Kaposszerdahely kertvárosias terület

A település nyugati és keleti részén kertvárosias területeket találunk. A nemrég nyitott utcákban épülnek a házak, a meredek oldalakon helyiek hétvégi telkei fekszenek még kis pincéikkel.

A vízfolyás túloldalán is hasonló a látvány. A falu bővítését épp ezért oldották meg a dombtetőkön, ahol két új lakóövezetet is létrehoztak.

Itt az épületek jellemzően szabadonállóan épülnek, már megjelennek a mediterrán jellegű házak is. A falazatok vakoltak, élénkebb színűek, mint a falusias területen, a tetők cseréppel fedettek. A homlokzati részeken és a kerítésekben a kőburkolat is megjelenik. A kerítések sok helyen elmaradnak, sövényből készülnek, vagy teljesen áttörtek.

Kaposszerdahely külterület

Kaposszerdahely külterületén jellemzően szántóföldeket találunk, de délre és északra is nagy erdőterületek biztosítják a természeti környezet megőrzését.

A Pazderjás víztározó tó Kaposszerdahely község területének nyugati részén lévő Pazderjás-patakra épült.

A tó lakott területen kívül mezőgazdasági művelésű területekkel van körülvéve. Területünkön turistautak haladnak keresztül, így a tó gyalog is könnyen, rövid idő alatt elérhető.

Az erdő sétányai között meghúzódó halastavak, a háborítatlan környezet vonzza a kirándulókat.

A tó lakott területen kívül mezőgazdasági művelésű területekkel van körülvéve. Területünkön turistautak haladnak keresztül, így a tó gyalog is könnyen, rövid idő alatt elérhető.

A tó szervesen kapcsolódik a Zselici Tájvédelmi Körzethez.

A városhoz közeli szép környezet és a zselici tájvédelmi körzet vadregényes tája a turisták és a kirándulók kedvelt célpontja.

A csendet csak néhány autó zaja töri meg, amely áthalad Szenna és Szilvásszentmárton felé, ahol az út is végződik.

Nem véletlen, hogy több képzőművész is lakóhelyének választotta ezt a falut, amely tökéletes az alkotásra.

A templomnál az út élesen jobbra kanyarodik, hogy átíveljen a Berki patak fölött. Itt a völgyben többnyire mezőgazdasági földek fekszenek.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

Kaposszerdahely belterületi településrész

Az építészeti útmutatóban szereplő építészeti eszközök leírása és a hozzájuk tartozó ábrák segítségképpen szolgálnak a tervezők és építetők számára, hogy Kaposszerdahely karakteréhez illő építkezések történhessenek.

TELEPÍTÉS

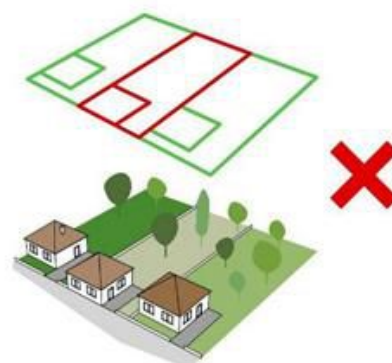
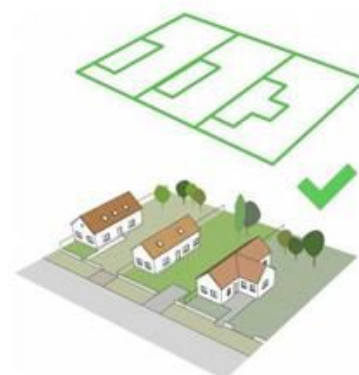
A településen az előkertes oldlahatáros beépítés jellemző, de több helyen található utcavonalas beépítések is. Az épületek az utcákra merőlegesen és azzal párhuzamosan is pozícionáltak. Új épület telepítésekor a kialakult építési sávától nem javasolt eltérni.

Kerülendő az épületeket hátrább, előrébb húzni, vagy elforgatni a környezetükben megfigyelhetőktől eltérően.

Az egységesen telepített épületekből álló utcák harmonikus utcaképeket alkotnak.

Kertvárosias övezetben lévő telkek egyes eseteiben ikres beépítésre is van lehetőség.

A lenti képen egy utcarészlet látható, ahol előkertes lakóház van.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A falusias övezetben a magyar hagyományos népi építészetben használt 35-45 fokos magastetők jellemzők, melyet új tetőknél is javasolt tartani. Nem ajánlott az épület melletti házak tetőformájától eltérő kisebb vagy nagyobb hajlásszögű tetőkialakítás használata, melyek nem passzolnának az utcaképbe.

Kertvárosias övezetben a kisebb hajlásszögű tetők is elfogadhatók.

MAGASSÁG

Kaposszerdahely utcáin egy szintes épületek mellett számos két szintes vagy tetőtérbeépítéssel rendelkező ház is megfigyelhető. Újonnan épülő házaknál a szomszédos épületekhez igazodva javasolt az építmény magasságát meghatározni. Kerülendő a településszövetbe nem illeszkedő kimagasló épületek megvalósítása, melyek zavaró hatást keltenének.

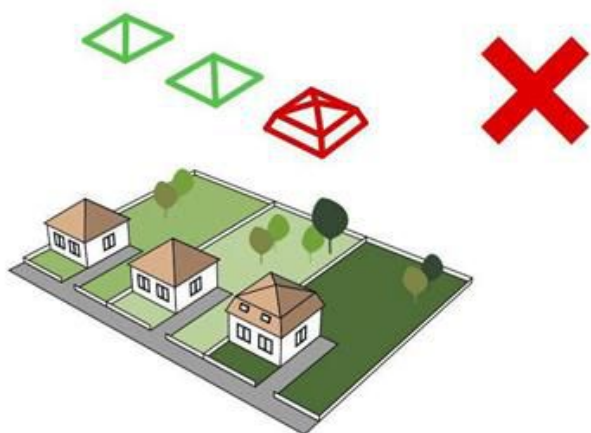
Kaposszerdahelyen készült képen megfelelő magasságú és tetőhajlásszögű épületek láthatók.

TETŐFORMA

A településen lévő tetőformák igen változatosak: nyeregtető, kontytető, csonka kontytető, sätortető és kertvárosias területeken összetett tető is előfordul.

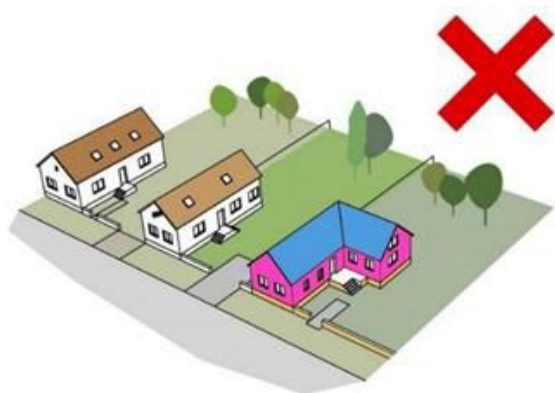
Új ház tervezésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni a környezethez.

A falusias nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület, valamint az egész településen kerülendő a lapostatós kialakítás.

Az alább látható kép egy ajánlott nyeregtetőre és kontytetőre mutat példát.

SZÍNEK

A településen álló lakóházak homlokzatainak javasolt színvilága világos falak és velük harmonizáló kerítések, lábazatok és tetők

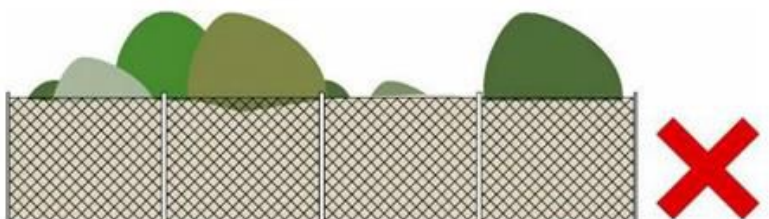
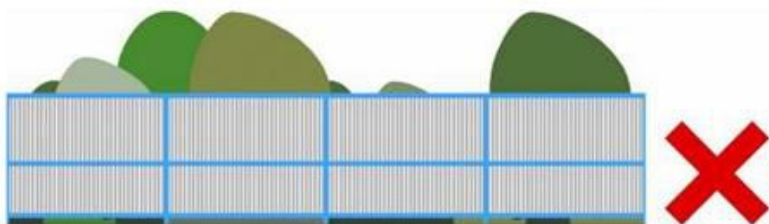
Falusias övezetben a sötét fa nyílászárók használata elsődleges, míg kertvárosias utcákban a fehér műanyag nyílászárók is elfogadottak.

Nem ajánlott a kirívó színezés, mely negatívan hatna a település arculatára. Kerülendők az élénk és rikító színek, az épületek túldíszítettsége.

Példák megfelelő színhasználatra. Javasolt a világos pasztellszínek használata.

KERÍTÉS

Kerítések terén javasoltak az áttört fa és fém kerítések használata, melyek a szomszédos ingatlanoknál is megfigyelhetőek. Az áttört kerítések falazott lábazattal és pillérekkel is kialakíthatók. Fontos, hogy illeszkedjenek az épülethez és környezetükhöz.

Kerülendő az előregyártott paneles kerítések és a drótfonatos kerítések használata. A drótfonatos kerítéseket nem ajánlott belátásgátló eszközökkel bevonni.

A képen egy jó példa szerepel, ahol egy áttört lábazatos kerítés látható.

KAPOSSZERDAHELY KÜLTERÜLETI TELEPÜLÉSRESZ

Kaposszerdahely külterületében több övezetet különböztetünk meg, melyek például a szőlőtermesztés, az erdőterület, a mezőgazdasági terület vagy a turisztikai terület. Ezen övezetkben néhány épület is található.

TELEPÍTÉS

A település külterületén mezőgazdasági épületek találhatóak. Itt a beépítés laza, nem egységes, az adott funkció technológiájához alkalmazkodik.

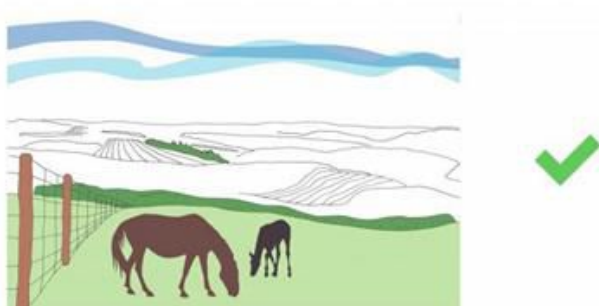
A területek általában védőerdővel övezettek, a telkek belső úthálózattal rendelkeznek, melyek többnyire burkolatok.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A külterületen is jellemző az egyéges hajlásszög megtartása.

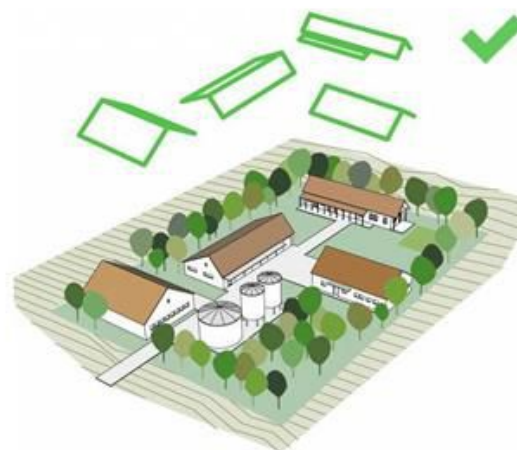
A meglévő épületek közé épülő új házaknak hasonló tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint környezetükben lévők. A túl magas, illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település utcaképebe.

TETŐFORMA

A külterületen lévő épületek tetőformái általában egyszerű nyeregtetők, kontyolás és összetett tető alkalmazása nélkül.

A külterületen is fontos, hogy megtartsuk a településre jellemző tetőformákat, attól eltérni nem javasolt, hogy ezzel szép településkép kialakítását segítsük elő,

MAGASSÁG

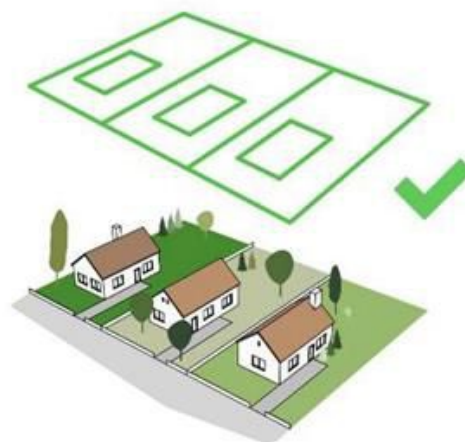
A külterületeken is törekedni kell arra, hogy a területen található épületek magasságához alkalmazkodjunk.

A meglévő épületek közé ékelődő új háznak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévők. A túl magas házak nem illeszkednek a falu utcaképebe. A sematikus ábrán, illetve fényképeken példa a településen javasolt épületmagasság illeszkedésére.

KÜLTERÜLETI, HÉTVÉGI HÁZAS TERÜLETEK

TELEPÍTÉS

A külterületi hétvégi házak, tanyák jellemzően szabadonállók. Utakhoz viszonyítva vegyesen helyezkednek el, azzal párhuzamosan vagy rá merőlegesen pozícionáltak. Amennyiben vannak szomszédos épületek, azokhoz hasonlóan ajánlott az új házakat telepíteni.

MAGASSÁG

Jellemzően egy szintes kis alapterületű épületek.

TETŐHAJLÁSSZÖG

A faluban lévő épületekkel megegyező 30-45 fokos tetőkkel épültek.

TETŐFORMA:

Külterületi telkeken álló épületeknél a nyeregtetős kialakítás figyelhető meg, de előfordulnak kontyolt tetők is.

ANYAG- és SZÍNHASZNÁLAT:

Anyag-, és színhasználatukban a település belterületén álló épületekkel megegyezők, így a világos homlokzatvakolat ajánlott sötét nyílászárókkal és vöröses árnyalató cserépfedéssel.

(Képek nem a településen készültek.)

KERÍTÉS

Az itt látható képeken javasolt áttört fa és fém kerítések láthatók, melyek színezését és formaképzését a környezethez és az épülethez illeszkedően ajánlott meghatározni.

Kerülendő a betonelemes és túldíszített kerítések használata, melyek nem illenek a település karakteréhez. Nem javasolt továbbá a dróthálós kerítések alkalmazása. Amennyiben meglévők, azok belátástgátló anyaggal történő bevonása kerülendő.

KERTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Az eredeti vegetációt nagyrészt felváltotta a beépítettség, már csak nyomokban található meg az egykori bokorfüzesek, puha- illetve keményfás ligeterdők maradványai. Legjellemzőbb fajaik a nyár félek és a fűzek, előbbieik közül a fehér és a fekete nyár emelendő ki, alkalmasak a vízparti sávok, strandok fásítására, gyorsan növekvő fajok, melyek árnyékot biztosítanak.

A fekete nyárnak az oszlopos *'Italica'* fajtáját kell még megemlítenünk, mely igazán karakteres. Fehér fűzek köréből népszerű a *'Tristis'* és a *'Limpde'*; utóbbi keskeny, kúpos koronát nevel, jó szélfogó és nagy előnye, hogy hímivarú.

A terület természetes vegetációjában helyet kapott a magyar kőris is, mely bátran telepíthető, illetve a keskenylevelű kőrisnek nagyon elterjedt és szép fajtája a *'Raywood'*, mely alkalmas utcafásításra is.

Parkokba telepíthető a terebélyes koronát fejlesztő, kellemes árnyékot biztosító kocsányos tölgy, illetve kisméretű oszlopos fajtái a *'Fastigiata'* és a *'Fastigiata Koster'*.

Juharok közül a mezei juhar emelendő ki, melynek *'Elsrijk'* és *'Rea Shine'* fajtáiból akár sövény is nevelhető, de habitusuknak és méretüknek köszönhetően utcafásításra és kiskertekbe is kiválóak.

Cserjefélék köréből jellemzőek somok a területre, közülük is a húsos som és a veresgyűrű som. Előbbinek fogyasztható, ízletes termése adja legnagyobb értékét, azon túl, hogy látványos, míg az utóbbi inkább téli díszítőértéke miatt kedvelt. A húsos somnak elterjedt fajtája pl. az *'Őszi Tűz'* és a *'Kazanlak'*, veresgyűrű somok közül pedig a *'Midwinter Fire'* fajtának lenyűgözőek lángoló színben pompázó vesszői.

A kányabangita alapfaja, illetve fajtái is rendkívül impozánsak, az alapfaj és a *'Roseum'* fajta nagyobb helyigényű, inkább közterületekre, parkokba célszerű ültetni őket, míg a kompakt méretű *'Nanum'* akár kiskertekben alacsony, nyíratlan sövénynek is alkalmazható.

A bokorfüzesek jellemező fajai közül megemlítendő a csigolyafűz, melynek kisméretű *'Nana'* és *'Gracilis'* fajtái igen látványosak.

Ebben a megbolygatott környezetben az őshonos fajokon túl meg kell említenünk olyan nem honos, fás- és lágyszárú növényeket, melyeknek helyük van ezen a területen díszítőértékük, vagy igényeik miatt.

Fák közül ilyen a platán, valamint a vadgesztenye, mindkettő vízigényes és szereti a jó minőségű talajokat. Bátran alkalmazhatjuk fasorokban vagy parkokban szoliter faként őket. Nyáron virágzók közül is érdemes megemlíteni egy-kettőt, például a szivarfát és a japánakácot.

Miután a Balaton partja nyáron a leglátogatottabb, érdemes sok nyáron díszítő fajt alkalmazni cserjék tekintetében is.

Megjelenhetnek közterületen és kertekben egyaránt a kékszakáll félék, a mályvacserjék, az illatukkal elbűvölő nyári orgonák és nem utolsósorban a talajtakarónak, vagy alacsony nyíratlan sövénynek alkalmas cserjés pimpó is, melyek mind-mind színpompásabbá teszik a környezetet.

Ajánlható színes, látványos évelő és egygyári ágyások kialakítása közterületeken. Évelők közül jól alkalmazhatók, illenek a környezetbe a különböző vízpart imitátorok. Ilyenek például a pázsitfűfélék, melyek közül az egyik legnépszerűbb faj a japánfű, legismertebb fajtái a keresztben csíkos levelű 'Zebrinus', a hosszában csíkos levelű 'Variegatus' és a kisméretű, mutatós 'Gracillimus'.

Ugyancsak kiemelendő az évelő tollborzfü, leggyakrabban használt fajtái a krémfehér bugájú 'Hameln' és az egészen alacsony 'Little Bunny'. Jól párosíthatók virágaikkal díszítő évelőkkel, egygyáriakkal, de szoliterként is alkalmazhatjuk a nagyobb méretűeket. T

erebélyesebb, nagyobb termetű szoliter díszfüvek köréből megemlítendő az ezüstös pampafű, mely egymagában is jelentős díszítőértéket képvisel.

Egygyáriak közül jól alkalmazhatók például a tollas celózia és a tarajos celózia fajtái, a paprikavirág, hamvaska, lisztes zsálya, illetve még számos faj és fajtáik.

Miután a Balatonnál vagyunk, fontos különbséget tennünk növényalkalmazás tekintetében az intenzív fenntartású házikertek és az üdülő házak zöldfelületei között, hiszen míg az előbbit rendszeresen kezelik, addig a másikat főként nyáron, illetve esetleg nagyobb ünnepek, hosszú hétvégék alkalmával látogatják, és ennek megfelelően tartják fenn. Emiatt a házikertekbe nyugodtan telepíthetők intenzív fenntartást igénylő növények, míg az üdülőkertekbe ajánlott kevésbé igényes, extenzív kezelést igénylő vagy tűrő fajokat telepíteni, olyan fákat, cserjéket, melyek kifejezetten abban az időszakban fejtik ki legfőbb díszítőértéküket, amikor azt a tulajdonosok látják, tehát törekedjünk inkább nyáron virágzók kiválasztására.

A már említett virágos cserjék nagy része nem igényel komolyabb fenntartást, többségüket ugyan tavasszal célszerű megmetszeni erőteljesen ahhoz, hogy kompakt növények maradjanak, azonban ezen kívül más teendő nincsen velük. Ötvözve őket az őshonos fajokkal nagyon kellemes összhangot tudnak teremteni egy pihenő kertben.

Ahhoz, hogy kialakítsunk egy csendes kertrészletet, javasolt különböző érzékekre ható, illatukkal, látványukkal elkápráztató fajokat harmonikusan kombinálni.

Lakóházak kertjeiben megjelenhetnek a különböző vízarchitektúrák, tavak, csobogók is, utóbbiak leginkább hanghatásukkal keltenek nyugalmat. Meg kell említenünk azonban, hogy pihenőkerteket mindig a kert hátsó felében célszerű kialakítani, távol az út zajától, a zavartalan pihenés érdekében.

Az előkerteknek is fontos szerepük van, hiszen ezek láthatók az utcáfrontról. Egy szépen kialakított, gondozott épület előtti kertrész igazán hangsúlyos tud lenni, vonzza a tekintetet. Egyik legjellemzőbb növénye a rózsza a településen, mely jó választásnak bizonyul, hiszen egész nyáron át tartó díszítőértéket képvisel a kertben.

Gyakoriak még a kisebb örökzöld cserjék, illetve jól mutatnak az előkertekben a díszfüvek is. Az aktívan használt és fenntartott kertekben megjelenhetnek különböző dézsás növények is, melyeknek egyik jellemző példája a leander.

ANYAGHASZNÁLAT

Javasolt tetőfedés a cserép, mely illeszkedik a településhez.

Kapsszerdahelyen kerülendő a településsel nem harmonizáló fémlemezfedés és hullámpala használata.

Az épületek körüli burkolt felületeket javasolt térközből elkészíteni.

Kültéri burkoláskor kerülendő az aszfalt és beton alkalmazása.

AJTÓK, ABLAKOK, KAPUK

A település falusias övezetében javasolt a népi építészetben használt nyíláskilakítások alkalmazása, azaz az osztott üvegezésű, hosszirányba nyújtott, lehetőleg sötét barna vagy zöld fa ablakok.

A település kertvárosias övezetében a fa nyílászárók mellett a műanyag használata is ajánlott.

Övezettől függetlenül ajánlott az ajtókat az ablakokkal megegyező anyag-, és színhasználattal megvalósítani.

Javasolt ablak falusias övezetben:

Elfogadott ablak kertvárosias övezetben:

A közterület felé nyíló kerítések kapuinál ajánlott a kerítésekkel megegyező formaképzés, anyag- és színhasználat, melyek az épülettel harmonizálnak.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A település épületeinek utcai homlokzatai változók. Találhatók hagyományos arányrendszerű és formaképzésű épületek és kertvárosias épületek is. Minden esetben javasolt a hagyományos színhasználat új épület építése és meglévő épület felújítása során. Új épületek tervezésekor a környezethez való illeszkedés elsődleges, így az adott övezethez illeszkedően ajánlott megformálni azokat. (Jobb alsó kép napjainkba kedvelt kertvárosias épületet mutat.)

MAI PÉLDÁK

Meglévő épület felújítása és új épületek építése a településkarakterbe illeszkedően

Kisebbségi településeken épülő új házaknál fontos, hogy azok a település övezeti karakteréhez illeszkedve jöjjenek létre. Javasolt a környezetben megfigyelhető telepítést, formaképzést, anyaghasználatot, színhasználatot és arányrendszert alapul venni. Falusias környezetben kerülendő a fehér műanyag rendőnytokos ablakok beépítése, míg kertvárosias részeken elfogadottak. Népi hagyományokat őrző épületek felújítása nagy odafigyelést igényel, hogy építészeti emlékeink fennmaradhassanak az utódaink számára.

(Képek nem a településen készültek.)

UTCÁK, TEREK

Kaposszerdahely a Szűz Mária neve templom irányából fejlődött észak és dél felé. Kertvárosias területe is kialakult napjainkra. A település közterei rendezettnek mondhatók. A házak gyakran előkerttel csatlakoznak az utcához, ahol az út mellett szintén zöldfelület található.

A település gondozott előkertjei a településkép meghatározói. A községhez tartozik egy füves focipálya is.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Kaposszerdahelyen ajánlott fából készült utcai táblákat elhelyezni és vas cégereket használni hirdetésekhez és reklámfelületek kialakításához.

Kerülendők a település karakteréhez nem passzoló molinó, fényreklám és óriásplakát elhelyezése.

IMPRESSZUM

KAPOSSZERDAHELY KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZATA

HONLAP CÍM: www.kaposszerdahely.hu

E-MAIL CÍM: info@kaposszerdahely.hu

CÍM: 7476 Kaposszerdahely, Kossuth Lajos utca 65.

TELEFON: +36 (82) 712 526

POLGÁRMESTER: Prépost László

FŐÉPÍTÉSZ: Farkas István

FŐÉPÍTÉSZ E-MAILCÍME: kaposszerdahely@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Kovács Krisztián, Bujáki Bence, Kőrösi Emese Edit

SZÖVEG: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Dinnyés Magdolna, Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit

FOTÓ: Farkas István, Sárdi A. Zoltán, Kovács Krisztián

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke, Bujáki Bence, Kovács Krisztián, Kőrösi Emese Edit

Kaposszerdahely, 2018. január 15.

A kézikönyvben szereplő fotók nem kizárólag a településen készültek!

Az építészeti útmutató, a mai példák és a reklámhordozókkal kapcsolatos témakörökben szereplő javaslatok között máshol készült fényképeket is beillesztettünk saját adatbázisunkból, hogy olyan mintákat tudjunk bemutatni, amely a település arculatát, karakterét pozitív irányban módosíthatja.

A kézikönyvben kerülendő példaként csatolt fényképek nem a településen szereplő részleteket mutatnak!